Sátoralja-Ujhely, 1891. junius 14 — 24. sz. — Huszonkettedik évfolyam.

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilttérben minden garmondsor dijja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HIRDETÉSI DIJ:
hivatalos hirdetéseknél:
Minden egyes szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.
Kiemelt diszbetűk s körzettel ellátott hirdetményekért térmérték szerint minden □ centiméter után 3 kr számittatik.
Állandó hirdetéseknél kedvezmény nyujtatik.
Hirdetések a „Zemplén“ nyomdába küldendők.

Szó. Hirlap.

(Két cikk.)

I.

Az irás harmadik bekezdő versében igy szól: ‚akkor *mondá* az isten: légyen *világosság*!‘ Mintha csak sejtetni kivánná velünk a könyvek könyvének irója, hogy a kimondott szó jelentősége s a világosság eszméje már az emberi civilizáció bölcsőjénél is az volt, amivé lett ezredévek hosszu során keresztül.

A szó megy a világosság előtt!

Kijelöli az ösvényt, kimutatja az irányt, meghatározza a módokat, hat a szivre, lefegyverezi az észt, vérrel áztatja be a világot, dekomponál és konszolidál államokat, beszél a fohászkodásban teremtőjével, szét-hangzik ajkáról az isten-embernek, ki csak szólt, de le nem irt egy betüt sem, hanem azért szavai ujjá alkották a teremtett embert — — s ugy tetszik, hogy e szavak még mostan is rezgenek keblünk mélyében, még mostan is, mikor már kétezer évvel ezelőtt elhangzottak!

Innen a kimondott szónak hatalma. — Igy lehet megérteni a „vox populi — vox dei‘ ‚a nép szava — isten szava‘ igazságát.

Soha semmi által, a világ egy korszakában sem mutatott fel az ember oly eredményeket, mint a szó által, és soha semmi sem volt inkább annyi jónak-rosznak kutfeje, mint az artikulált emberi hang.

A szofisták finom, ravasz szónoklatai nem formálták-e át a vallás és erkölcs virág-ágyát a demoralizáció fertőjévé? Nem méltányoljuk-e a nagy görög bölcsnek ellenük kifejtett müködését, a mint szónoki csiny,- szónoki figurák nélkül, csupán az egyszerü szónak keresetlenségével, a puszta szónak mint a tiszta ész tolmácsolójának nemes hatalmával cáfolja őket? Volt e valami hathatósabb az atheni polgárra a filippikáknál, vagy a ‚pro domo‘ tartott beszédnél, — és a ‚romanus civis‘-re a ciceroi szónoklatoknál? Ki vitt nemesebb küzdelmet a honszeretet, a szabadság és a vallás kultusza mellett a prófétáknál? Nem marad-é fenn örökre, mint tüneményszerü jelenség, azon eredmény, mit *Orleans* falai alatt elért az a bizonyos leány, kezében liliomos zászlóval, ajkin az ihlet szavával? Nem vezették-e át az uj nyomokba az emberi fejlődést vallási, erkölcsi, szociális, sőt politikai téren is a reformátorok szavai? Nem vésődött-e be emlékezetünkbe mélyen az inkvizició előtt térdeplő *Galilei* suttogása‘ .... és mégis mozog‘, — holott hány és hány nagy tettekről, hány és hány tudós könyvekről ugy el feledkezénk, mintha soha sem hallottuk volna azokat? Nem rezzent-e meg néha egy ország, fél Európa, vagy néha a fél világrész, midőn *Mirabeau*, vagy III. *György* státus-férfiui, (pl. az ifjabb *Pitt* a rabszolgakereskedés ügyében,) a lélek-fönség erejével szállottak sikra hazájuk s az emberi humanizmus érdekében?

És igy tovább a véghetetlen s felsorolhatatlan láncolatban *Deák* Ferencig, minden öltőbeli korban találkozunk az emberi artikulált hangnak azon sajátságos attributumával, mely az egyszerü ember ajkairól, mint buborék kelve-mulva, a lánglelkek száján, mint az élő emberek összes gondolkodásmódjának, világnézetének és szellem felfogásának nyilatkozataként szól. Amit ki nem tudnak fejezni az ezerek, a mit csak éreznek, mint lelkük homályos képzetét, az a sejtelem, az a képzet a dolgok lényegéről, mind felszinre jön s megvilágosul az egyes, a géniusz ajakán a ‚clairvoyant‘ határozottságával, csalhatatlanságával s egyetemlegességével. S épen azért lesz akkor hatalom a szó, erősebb a szuronynál, mert ezereknek s minden gondolkodó és érző embernek tolmácsolójaként jelentkezvén, belopja magát az észbe az érzelembe, s könnyen hódit ott az igazság s a vonzódás örök törvényével.

Igy lészen a szó az emberi előrefejlődésnek, a civilizációnak emeltyüjévé! S fejlődés csak ott lehet, hol a szónak fontossága is el van ismerve. Az ausztráliai ős vadlakók között, p. o. a surrinami, a dammara törzsek között, kiknek nyelve annyira szegény, hogy a számnevekben négyig olvasnak, a mi azon tul van ‚sok‘-kal jelölik, természetesen nem lehet szó sem jogról, sem társadalomról, sem civilizációról.

A nagy eszmék, nagy elvek, mik a világot annyi keresztségen vitték keresztül, s az embert oda potentirozták, hogy erkölcsi, anyagi, szellemi tekintetben a mai szinvonalra eljuthatott, mind a szónak, az emberi lélek ezen legtökéletesebb organumának eredményei; s a mily arányban müvelődik valamely népnek nyelve, oly arányban müvelődik maga a nép is egyéb kulturális tekintetekben. Ott fognak előállani a lángelmék, kiknek szavai száz és száz tetteknek lesznek szülőanyáivá, mik egy-egy félszázaddal lökik előre a tökéletesülést.

Igy jutunk el aztán a modern kulturalis fejlődésnek azon stádiumához, a hol a szó mind jobban-jobban szerepelvén, de kénytelen is lévén leszorulni a ‚rostrum‘-ról, — valamint a lélek tolmácsa a szó, ugy lesz az élőszónak is szurrogátuma a *hirlap*.

A hirlap nem valami régi intézmény. Ha eltekintünk azon bizonytalan hitelü adattól, mely szerint legrégibb a pekingi hivatalos lap volna, s az állitólagos strassburgi Carolus hirlapirótól, vagy a Párisban alapitott első lapról datálnók keletkezését: még háromszáz évesnek sem mondhatnók.

TÁRCA.

A filloxera fortunata.*)

(Sz. Gy. dr. látogatók-könyvébe szénkénegezi: Ö. k. d.)

Jelige: Sors bona nihil aliud.

Kapi-tetőn állok, alattam ős *Tállya*,
Hiveinek fogytát a pap alig állja.
Ha ily rohamosan hivek száma apad:
Már csakugyan maga harangozik a pap.

Borkincses *Hegyalja* szörnyen elpusztultál
Szüret után olyan üres a kásás tál.
Fagyos zúzos télen lombtalan fa lettél
Venyigéden véknyan fakadozik levél.
A merre a szem lát: csak kopár parlagok,
Letarolt hegyeken szomorun ballagok.
Messze távol *Szerencs*, túl végtelen sikság;
Itt a *filloksszerát* ott a *sáskát* irják.
Szelid völgyben *Golop*: ősz báró *Vay*-val
Sokáig törődjék ország bajaival.
Kilencven év terhe nyomja roskadt vállát,
Honfi bú, gond, öröm, váltakozva szállják!!

Golop felett *Monok*: *Kossuth* szülőföldje
Hamvait honi föld sokáig ne födje.
A hontalan aggnak, ha velünk nem élhet,
A haza szivében legyen örök-élet!!

A *Gyula-telep*-en sok hangya nép nyüzsög
Mintha talpuk alatt égne parázs üszök.
Egy csapat kosárral, csákánynyal a másik
Anyja ölén fia majszol s nagyot ásit.
Rigolirozás foly, liktorokat ásnak
A földből kiemelt tenger-kőrakásnak.
Elpusztult *Karthágó*, *Ninive* romjait
Könyben uszó szemmel nyilván láthatod itt.
Az tudja, ki látja: mennyi baj, küzdelem
Mig e »kövön-kőföld‘: ujra szőlőt terem.

Hajdan itt a gazda aranyakban duskált
Szőlők neve mondja: a *Nagyhasznos*, *Dukát*.
A *Bátorka*, *Görbe*, majd a csúcsos *Kapi*...
Ezek nektárjától: nem vicc spiccet kapni.

Szerencsés a gazda akármibe is fog
Mint a parancsolat: ugy megy minden dolog.
Nem vet, mégis arat, és ahol más elül,
Kezében gereblye, a kapanyél elsül.
Nála a hegytetőn forrás fakad kőbe,
Botjával ha céloz: a vad meg van lőve,
Százat teszek tizre: ha kalapos lenne
A szegény embernek ezer feje nőne.
Ellopott malaca megkerült kövéren,
Milliárd csillagnál több falán az érem.
S világ kezdetétől valamennyi Óda
Nem ellett annyi pénzt, mint nála a szóda.
Soknak kenyeret ád, a *Hegyalja* áldja
Aranybánya legyen neki a bor-ága.
Szobrot emelnek majd, *megkövezik*, lehet,
Krisztus is keresztfán szenvedett eleget.

(Kapi-tető junius 4.)

*) „A Borsodmegyei Lapok“-ból vettük át. *Szerk.*

Reggeli séta júniusban.

— A „Zemplén“ eredeti tárcája. —

Három-négy ökölütés a falon és az egyik álmos barátom talpon van. Apróra felejtett szemmel pislog bele a júniusi hüs reggelbe a másikkal együtt, akit azalatt a cseléddel zavartattam fel. Ábrázatjukon rajta ül a félbeszakitott álom, meg olyasvalami, mintha sokalnák a feldicsért reggeli bübájakért cserébe adott árt. Mert hát »jó nekünk (behunyt) szemünkkel nézni a reggeli napot« — mondja a bölcs. Hanem az álmos durcásságot csakhamar tovaüzi a júniusi napfény, szakadozott mondatokban tör ki az első elismerés a szép idő felett, amely nemrég szemünk láttára bontotta ki a *Kazinczy*-utca hársfáinak apró rügyeit haragos zöld levelekké.

És megyünk élvezni a mi gazdagságunkat. Van nekünk ugyanis egy akkora parkunk, minővel kevés ember dicsekedhetik. Az egész ujhelyi hegység! Igenis, — kibecsültük a várost erdejéből. Nekünk virit abban az első kikirics; nekünk fakad az első lomb; mienk benne a harmatos reggel összes gyönyörüsége; a fülemülék nekünk dalolják el szerelmes szivük örömét, buját a fészek fölött, a melyet szemünk láttára butoroznak be; a méla kakukszó bennünket biztat hosszu élettel; mi gyönyörködünk a *Sátor* és *Hajagos* ormairól látható panorámákban; az első szamóca és málna pirosra érett balzsamos bogyóját mi szakitjuk le; nekünk fecsegi el a völgy patakja lassu csobogással a mélységes erdők rejtelmes álmát; bennünket kinál a hegyi forrás kristály-csöppjeivel; no meg imitt-amott bennünket csip

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

Természetes dolog; hisz a betünyomás sem régi, habár ez nem épen abszolut feltétele is a hirlapirásnak, mert kézirat által szintén szerkeszthető hirlap, a hogyan azt a XVIII. század végén megkisérlették az angoloknál, vagy nálunk a 30-as években próbálta *Kossuth*, vagy ahogyan szokásban van India benszülötteinél még ma is.

Ezen alig háromszázados intézmény nőtte ki tehát magát azzá a nagy hatalommá, mely hivatva lett az élőszó helyettesitése, illetőleg terjesztése által korunkban oly domináló szerepet játszani.

Maculay emliti, hogy az 1680-ik év körüli angol lapok egyike sem volt egy kis levélnél nagyobb, s hogy p. o. a »London Gazette« mennyire érdektelen, száraz, semmitérő tartalommal jelent meg, kitetszik egyebek közt abból, hogy több sulyt fektetett két tisztes személy között történt nagy kakas-viadalra, vagy egy elveszett kutyáért való jutalom hirdetésére, mint a XVII. század összes parlamenti vitáira. S ime! pár száz év multával hirlapjaink a kor foglalatjai lőnek, a nap eseményeinek, a világhistóriának percmutatói, a nemzetek szellemi értékének cimképei, mig az ezeket védő sajtószabadság ma már a kultur-államok közszabadságának egyik kardinális intézménye.

Vármegyei ügyek.

A közigazgatási bizottság holnap d. e. főispán őméltósága elnöklete alatt d. e. 9-kor ülést tart. — Ugyanaznap d. u. 2 1/2 órakor a gyámügyi felebbviteli küldöttség is ülésezik.

Az utadó kivetése vármegyeszerte megtörtént. A községi-, illetve körjegyzőket a nagyszabásu munkálatnál alapul szolgált összeirások pontos egybeállitásáért elösmerés illeti; mert a reklamációk oly csekély számban érkeztek be, hogy azokat a felszólamlási bizottság már legközelebb megtartandó ülésén pár órányi fáradsággal elintézi.

A községi jegyző-jelöltek megvizsgálására kirendelt vármegyei küldöttség folyó hó 20-án és a következő napokon szigorlatot tart.

Új jegyzők. A s.-a.-újhelyvidéki körjegyzőségben *Csernyiczky* János, — Monok nagyközségben ifj. *Bodolay* József, — a bekecsi körjegyzőségben *Román* Lajos okleveles jegyzőket választották meg.

A jó szivekhez!

Mádon, f. hó 3-án, óriási felhőszakadás volt. Délután 2 óra tájban elkezdett az isszonyu zápor esni és jéggel vegyest folyton esett egész 5 óráig. A hegyekből az összegyült viz több ölnyi magasságban eleinte csak a patak medrében folyt. Kezdetben a patak mellett lévő keritéseket, kőfalakat, hidakat házvégeket sodorta magával, mig a patak medre sem birván a rengeteg viztömeget, elöntötte a szomszéd utcákat, házakat, udvarokat, kerteket, magával ragadván mázsás köveket és gerendákat, borházakból borral teli hordókat, a házakból butorokat. Végre az idén meglehetős termést igérő földekre tört, s ott is mindent megsemmisitett.

A kár hivatalos fölvétel alapján a községben és a határban hozzátevőleg 30 ezer ft.

A nem rég pusztitott tüzvészből alig magához tért, a filoxerától ugyis a Tokaj-Hegyalján legjobban sujtott város közönsége midőn ez ujabb csapás az amugyis Amerikába vándorolni készülő népesége minden terményét a földeken elpusztitotta, és a házukban ölnyi nagy viz az összes élelmi szert és butorokat tönkre tette, s igy a végső nyomornak néz eléje, mivel a viz árkolásai a partos földeken évtizeden alig helyrehozható károkat okoztak.

Fölkérjük ez uton vármegyénk nemesen érző és adakozó lakosait, hogy az egykor hires Tokaj-Hegyalja középpontját képező *Mád* várost és annak amugy is végső nyomorba jutott lakosságát kegyes adakozásával a végpusztulástól mentse meg és kegyes adományait mielőbb a segitséget gyüjtő bizottsághoz sziveskedjék elküldeni.

Tisztelettel vagyunk Mádon, 1891, jun. 6.

Illésházi Endre, városi jegyző. P. H. **Török Levente**, városi biró.

Hirek a nagyvilágból.

Ferdinánd, bolgár fejedelem a fürdő használata végett Karlsbádba érkezett.

Törökország fegyverkezik, s evégből tárgyalásokat folytat Kruppal nagyobb mennyiségü ágyú- és lőszerkészlet szallitását illetőleg.

Caprivi német birodalmi kancellár lemondásának a hirét rebesgetik. A *Figaro* irja, hogy *Caprivi* távozása esetén *Vilmos* császár választása *Waldersee* grófra esik.

Hirek az országból.

Uj főispánok. Őfelsége a király *Apor* Gábor bárót, Háromszék vármegye alispánját, Nagy-Küküllő vármegye főispánjává, — *Bethlen* Pál grófot pedig Beszterce-Naszód vármegye főispánjává nevezte ki.

Az országgyűlés képviselőházában a vármegyék államositása fölött megindult általános vita óriási arányokat öltött. Az obstrukció tüzét *Károlyi* Gábor gróf és társai, kiket már elneveztek »m. kir. vulkán-mesterek«-nek napról-napra észrevehetőbb erővel ébresztik. Hire jár, hogy a kormány az obstrukcióra klotürrel, vagyis a házszabályok szigoritásával, afféle parlamenti szájkosárral, fog felelni, ha a függetlenségi párt obstrukcionárius politikájával alább nem hagy. A klotür ha csakugyan fölvétetnék a házszabályokba, akkor az országgyűlést feloszlatják, s az aratási időszak elmúltával új választás alapján fog a képviselőház megalakulni.

Ferenc Ferdinánd főherceg már fölkelt ágyából s egészsége néhány nap alatt helyre áll egészen.

Andrássy Géza grófot a rozsnyói kerületben, édes atyja néh. *Andrássy* Manó gróf helyébe, egyhangulag országgyűlési képviselővé választották.

Különfélék.

(Személyi hirek.) *Molnár* István főispán őméltósága tegnapelőtt este a gyorsvonattal Budapestről székhelyére érkezett. — *Éltető* Elek, kir. kereskedelemügyi ministeri osztálytanácsos, f. hó 11-én Ujhelybe érkezett, másnap M.-Laborczra utazott a palotai ut műszaki tanulmányozása végett.

(Örömet hirdetünk!) Amit oly régóta óhajtva óhajtottunk, rövid időn teljesedésbe megyen. Örülünk, hogy mi lehetünk az elsők, kik a nagy közönséget meglephetjük, kedveskedésül s mintegy kárpótlásul a hosszas várakozásért. A legjobb forrásból vett értesülés alapján jelenthetjük, hogy a helybeli nagy gimnáziumnak főgimnáziámmá leendő emelése ügyében *Csáky* Albin gf. minister ur őnagyméltósága e napokban véglegesen határozott. *Főispánunk őméltósága, ugyanis, legutobbi budapesti utja alkalmával kijárta, hogy a VII. osztály már a jövő, vagyis 1891/92. tanévben, szept. elején, megnyittassék* s ezt követőleg az 1892/93. iskolai évben a csonka gimnázium a VIII. osztálylyal betetőztessék. Minthogy az idő már előrehaladt, arra, hogy a gimnáziumi épület uj szárnynyal megtoldassék, ebben az évben gondolni sem lehet. Őméltósága nemcsak a kultuszministériumban, hol az osztály már serényen dolgozik a kérdés részleteinek precizirozásán, segitette elő szerencsésen ezt az ügyet, hanem sikeresen tárgyalt a piarista-rend főnökével, főtisztelendő *Kalmár* Endre őnagyságával is, ki a leghatározottabban megigérte, hogy a VII. osztály számára kivántató piaristákról gondoskodni fog. A VII. osztály tantermét *ideiglenesen* a rendházban helyezik el, s a definitiv intézkedésekig a piaristák és világi tanárok, mint jelenleg, ugy az 1891/92. tanévben is, együttesen fognak az ifjuság oktatásáról gondoskodni. — Tegnap d. e. főispán őméltóságánál e tárgyban értekezlet volt, mely alkalomból folyólag a VII. osztály ideiglenes elhelyezése érdekében szükséges intézkedések megbeszéltettek. Midőn mindezeket az örvendetes dolgokat a legnagyobb örömmel hozzuk köztudomásra, a nagy közönség nevében tartozó és kedves kötelességünknek tudjuk, hogy mindazoknak, kik e kulturális intézet felállitásán önzetlenül fáradoztak, főképpen pedig főispán őméltóságának, ki a főgimnázium hajóját a »Scyllák és Charybdisek közt« átvezérelte, hálás köszönetünket nyilvánitsuk.

(Iskolai ünnepség.) A koronázás évfordulónapját, jun. 8-át, iskolai ünnepséggel ülte meg a helybeli gimnázium ifjusága. Reggel 1/2 9 órakor istentiszteleten vett részt a tanárkar vezetése alatt, mely ténykedés után mindannyian a VI. osztály termében vonultak, hol is a gimn. ének-kar rázenditette a *Himnusz*-t, melynek hatalmas akkordjai elhangoztával *Hudra* János, k. r. tanár, tartott a szent korona eredetéről, használatáról és jelentőségéről vonzó és érdekes felolvasást. Az ünnepséget a *Fel dalra hát* kezdetü hazafias ének zárta be.

(Az időjárásról.) E hét folyamán a szélsőségek találkoztak. Kedden még kánikulai hőség (*R.* szerint 27 fokos meleg) volt, tegnap (8 fokos

---

meg a csanál s kerget meg a lódarázs, mert hiszen nincsen rózsa tövis nélkül, s aztán meg az erdők poéziséhez tartoznak azok is. Külömben kijelentjük, hogy a város miattunk ezután is zsebre vághatja az ölfa árát, tulajdonjogát csakis ennyiben respektáljuk. Ha nem tetszik nékie, pöröijön be minket, punktum.

Amig a *Zsólyomka* házikói egymás után el nem maradoznak, egyhangu a mulatság. A kapaszkodó különben is igénybe veszi a még lomha izmokat, s annak konstatálásán kivül, hogy a házikók helyét csákánynyal kellett elokkupálni a *Kopasz*-hegytől, meg hogy a kőbánya felé baktató sovány gebék nem jól választották meg gazdájukat, — végül hogy a völgyben épült meg a hegyoldalba vájt hajlékokb n lakozó felebarátaink felhőszakadás esetén könnyen ürgék sorsára juthatnak — nincs alkalmas téma.

Hanem amint a zsólyomkai pincék fölötti magaslatot vontatott lépteinkkel leküzdjük, kivül vagyunk a siralom völgyén, nyájasan int felénk a virág pompájában ékeskedő völgy; felhangzik a madár-koncert; érezzük az üde lombozat aromatikus emanációit; kezdünk otthon lenni. A csacsogó patakcsa partján észrevétlenül emelkedünk mindig magasabbra, jobbra virágzó gyümölcsösök sürüjében egy egy nyaralónak beillő borház tünik szemünkbe, a hegyoldalon — talán utólszor! Munkások serénykednek az Isten ostorával küzködő szőlősorok között. A *Magashegy* eleven zöld bársonyából a sárga rigó tilinkószerü füttye hangzik felénk; a közelben méhzümmögés, bogárdongás, tücsökcirpelés elegyedik a lágyan fujdogáló szellő zizegésébe. Felséges hangvegyület, amelyet égi kottára játszanak le az erdők utánozhatatlan muzsikusai.

Mikor aztán az általunk »kikirics domb«-nak elkeresztelt meredek kigyózó ösvényén a *Magas-hegy* és a *Hajagos* aljába érünk, előnkbe tárul a mélységes sötét erdő

A napsugár aranyeső permetegjeként szürődik át a tölgy és bükk sürü lombjai között, az erdők mélye rejtelmes félhomályba bnrkolódzik, andalitó csönd mindenfelé, melyet csak néha szakit meg a távolból elmosodó melankólikus kakukszó s egy hegyi falucska imára hivó vékony hangu harangja is. És ha idáig küzködtünk felfelé, most élvezzük az édes pihenést. Hiába! Fáradság nélkül nem adnak semmit; rekte: fáradság nélkül nincs öröm! Egy pillantást vetünk a mo rajló városra és a *Bodrogköz* sikjára, amely óriási élő térkép gyanánt tárul előnkbe. Amott, *Borsi* mellett, a reggeli párázatból, mintha óriási százlábu bogár közelednék egy zsombék, — a pályaház felé. Serényen szedi maga alá keréklábait, az őrházon tul hosszu fehér gőz-szalagot bocsájt s lassitott tempóban halad célja felé.

Mi pedig belépünk a sürübe. Isten veled *Ujhely* háromnegyed órára! A szőnyegnél puhább és rugalmasabb levél-törmeléken pompás séta esik. A keskeny gyalogösvényen »Gänse-Marsch«-ban kezdjük meg, mikor a *Hajagos*-t, mikor a *Magas-hegy*-et, olykor pedig lebocsájtkozunk a rigó-füttytől hangos *Bodnár-völgy* mélyébe. Minél beljebb hatolunk, annál csöndesebb minden körültünk, Az éneklő madarak kerülik az erdők sürüjét. Szegénykék ott tanyáznak, ahol embernyomot éreznek, ahol az emberi kéz müködése látható, hacsak egy irtásban is. Mintha feltett szándékuk volna az embert gyönyörködtetni piciny szerelmes szivük ömlengéseivel; pedig vajmi gyakran csak az iskolakerülő fiú munkáját könynyiti meg, aki nagy gonddal épitett s ezer aggodalommal őrzött fészküket kutatja. Megzörren a bokor, ijedten röppen tova az anya madár, mohó kéz nyul a fészek után, s egy tavasz édes ábrándja, a szülői sziv öröme, féltve őrzött kincse veszve van, a mamlasz rüpők, vagy a gombaszedő vén banya, buta örömmel viszi tova a pelyhes fiókokat, amelyek a világ legboldogtalanabb árvái lesznek. Ime egy tragődia az idili bokrok között!

A csöndes erdőben aztán olyan jóizüen kibeszélheti magát az ember. Mindenkinek van már mondanivalója s az eszmetársulás játszi patakcsaként veti föl az ötlet vidám buborékjait.

Gyakran emlékezünk a régiekről. Hogy is ne, mikor ez a vidék annyira teli van históriai nyomokkal. Keletre a kis *Borsi*. Üdvözlégy szabadság Betlehemje! Hajdan uri várkastély, ma juhakol, s bizony ha az *ujhelyi turisták* meg nem jelölik azt a szent helyet, kegyeletlenségünk miatt most is elfeledve lennének azok a komor falak, amelyek közt *Rákóczi*-nk napvilágot látott. Az a csonka kupalaku kopár hegy amott egykor büszkén emelte a felhők közé egy sasfészek tömör falait; ma törmelék és pusztulás minden, amit rajta találunk. A hegység tövében elterülő réten kigyózik a *Retel* patakja, amodébb *Sárospatak* körvonalai bontakoznak ki a ködpárázatból. A legenda homályába tünedező honfoglalás és a tragikus véget ért utolsó magyar fejedelem emlékeitől megszentelt helyek, ahol most a reggeli gyorsvonat gőzgépje dübörög, ott egy ezredév előtt szilaj paripák patkói alatt rengett a föld. Edzett, kemény lovas nép jöve országot foglalni, magát rettegetté tenni, hazát alapitani, és talán ebben az erdőségben is hangzott a *Rákóczi* bujdosóinak bánatos éneke: ». . . hóval födi be a

Folytatás a mellékleten.

melegben) már a hajdú bőre fázott, mert bekecsben állt vártát. Vasárnap és szerdán hajnalban nagy égi háborúság közt hatalmas záporok omlottak alá. Tegnapelőtt erős szél és nagy eső kellemetlenkedett.

(**Az idegen hangzásu községnevek**) átmagyarositásra vonatkozó javaslatot mai számunkban befejeztük. Ez alkalomból tudatjuk a közönséggel, hogy a javaslatot külön lenyomatban is kiadja a magyarositó egyesület, és az igy megjelenő füzetkéket az egyesület minden tagjának ajándékba fogja megküldeni. Száz pld. a füzetekből könyvárus utján fog értékesittetni. Egy példány ára 25 kr. A füzetkében megjelent javaslatra vonatkozó objektiv birálatok közlésétől lapunk nem fog elzárkózni; sőt kivánatos, hogy a dologhoz értők minél többen, de lehető rövidséggel (hogy t. i. a szép ideát és életrevaló tervet *obstrukció* ne érje) a kérdés alapos megvitatásában részt vegyenek. Az ide vonatkozó első birálatot lapunk jövő számában fogjuk közzétenni.

(**A közönség köréből**) s előkelő helyről vettük e sorokat: Mint hazánknak egy kiváló szakférfia helyesen megjegyezte e mai reklám-világban nemcsak a jó bornak, de a jó viznek is kell cégér. A közönségnek legnogyobb része nem is gyanitja, hogy a tolcsva liszkai vasuti állomástól csak alig félórányira van a kies erdőbényei fürdő, megáldva mindazokkal a kellékekkel, melyeket isten a szenvedő emberiség üditésére alkotott. Kivált, mióta jelenlegi tulajdonosa *Waldboth* br. és jeles fürdőorvosa a köztiszteletben álló *Kún* Zoltán dr. vették kezükbe a fürdő ügyét. Idővel Erdő-Bénye az ország egyik első klimatikus üdülő helyévé emelkedhetik, sőt némely tekintetben már most is elsőbbsége van a sok más fürdő felett. Addig is, mig ez a szép vállalat sikerül, célszerü lenne omnibusz-közlekedést létesiteni a vasuti állomás és a fürdő között; mert a mely turista csak egyszer is élvezi Erdő Bénye balzsamos levegőjét, üditő fürdője mellett olcsó és kitünő magyar konyháját: annak bizonyára kedvelt kiránduló helye marad jövőre is.

(**Hibaigazitás**). Lapunk mult számának »Házas élet a nyelv országában« cimü tárcájában boszantó sajtóhiba van. Az első hasábban egy mondat kiszedetlenül maradt. Ugyanis alulról számitva az 1-ső sorban e szó után *különböznek* olvasandó lesz még ez: *Amazt házasságnak, összekötettésnek ezt összetételnek nevezik.* — Igy aztán érthetővé lesz az ami ottan következik s igy szól: »Az előbbi két elnevezés« stb. Az értelmet zavaró hibáért ugy a t. cikkirótól, mint a t. olvasótól is bocsánatot kérünk.

(**Élő halottak.**) *S. J.*, újhelyi ácslegényt, e napokban a kir. járásbirósághoz idézték. Pontosan meg is jelent a biróság színe előtt, de mikor kihallgatásához fogtak, minden kérdésre összefuggéstelen, zavarodott feleleteket adott, végre dühös ködni kezdett. Hazabocsátották. Otthon teljes erővel kitört rajta az őrülés. Nem ösmerte meg se az apját, se anyját, sőt a kezébe került bárddal mind kettőjüket megtámadta. Csak nagy ügygyel-bajjal tudták ráadni a kényszer-zubbonyt. — Most, erre alkalmasabb helyiség nem lévén, a városi rendőrség zárkájában tartják fogva, mig Budapestre elszállithatják. — A másik szórakoztatóra érdemes szerencsétlen *G. J.*, N.-Toronya községből való szatócs, aki csütörtökön d. u. bevásárlásait Ujhelyben még minden baj nélkül elvégezte, s hazafelé indálván, útközben megőrült. Dühös ellenállása miatt a rendőrség nagy-nehezen tudta megfékezni. Lakóhelyére hazaszállitották. Mindkét élőhalottnak, mikor a városházához vitték, nagy népcsődület volt a kisérője.

(**Betörés.**) *K.-Ráska* községben, irja levelezőnk, f. hó 6-án esti 11—12 óra közt ismeretlen tettesek betörtek a községi biró házába s onnan a község pénztárát ládástól a biró kertjébe vitték; azután véső és lyukasztók segitségével felfeszitvén, a benne talált 63 ft. 72 kr. községi pénzzel és *Molnár* András birónak 350 ftnyi készpénzével odább állottak. A málczai csendőrörs habár azonnal nyomozáshoz fogott, mind ez ideig eredményre nem jutott. A betörést minden valószinüség szerint kóborló oláhcigányok követték el.

(**Betöréses lopás.**) Az ujhelyi határ-korcsmába tegnapelőtt éjjel három csavargó cigány az ajtó betörése után behatolt és ottan nagyobb mennyiségü ruhanemü és élelmiszer összeszedése után megugrott, ugy hogy a szomszéd szobában alvó háznép az okozott zajra fel sem ébredt. A kárvallott másn p panaszt emelt és a csendőrség két órával később Kis-Bániban már mind a három cigányt elfogta. Szálka András, Szálka János és Balog Andrásnak hivják a jó madarakat.*)

(**Templom-szentelés.**) A restaurált tolcsvai g. k. templomot *Gebe* Viktor, munkács-egyházmegyei püspökhelyettes, ma egy hete szentelte föl teljes ünnepiességgel és fényes egyházi segédlet mellett. A templom-restaurálás történetét tudositónk így adja elő: Az ottani lelkész, *Mitrovics* Elek, lelkipásztori gondjai közé sorolta, hogy iskoláját és egyházát minél jobb karba helyezze. Szép és nemes célját csüggedetlen buzgósággal sikerült elérnie; mert bár hivei jobbára szegények s kevesen is vannak, a helybeliek és vidékiek között akadtak olyanok, akik édes-örömest áldozták filléreiket a szent célra; s igy amit az egyháznak volt ügybuzgó lelkésze, a népnevelésnek egyik példás úttörője, *Popovics* Emil, jelenleg az ungvári papnövelő-intézet aligazgatója kezdett, mikor a hivek adakozázából ezer forintos harangot szerzett, utóda, *Mitrovics* Elek, isten segitségével és a hivek lelkes áldozatkészségével betetőzte. — A templom-szentelés ünnnepies szertartása egyházi körmenettel kezdődött, melyet a harangok zúgása és a hívek szent énekeinek zengedezése közt a püspökhelynök vezetett. Ennek folytatásául következett a szent mise. A hívek helyből és vidékről oly nagy számban sereglettek össze, hogy a templom nem volt képes valamennyit befogadni. *Mitrovics* Elek szent-beszédét mély áhitattal hallgatták. Mise végén a püspökhelyettes imát mondott a királyért, a magyar hazáért, a haza összes lakosságáért, végül, személyenkint megkülönböztetve, a kegyesszívű adakozókért. Nagyobb összeggel járultak a templom belsejének megújittatásához és kifestetéséhez: *Csorba* János és neje *Szűcs* Anna (225 ft), *Pavleczky* Antal és neje (40 ft), *Zajácz* Jánosné (35 ft), *Kaszkó* József (Liszkáról) egy oltár felállittatásához (150 ft). — Délben a helybeli lelkész házánál díszebéd volt. Éltették a királyt, a magyar hazát, végül az ujonnan kinevezett megyés püspököt, *Firczák* Gyula őméltóságát. Tudósitónk igy végzi: Tartsa a magyarok istene az ügybuzgó és fáradhatatlan lelkészi kart az egyház és a haza díszére és felvirágoztatására!

*) Talán éppen ezek a jómadarak viziteltek K.-Ráskán is a biró házánál? *Szerk.*

(**A feleségét azután magát ölte meg.**) Bodrog-Keresztúrból irják e megrendítő történetet: *Urbán* József rk. vallásu kapás ember feleségét fejszével agyonütötte, önmagának pedig egy görbe késsel a torkát vágta el. Mindketten elvéreztek. A rémes eset lefolyását tudósitónk előtt a háztulajdonosnő következőképen adta elő: junius 9-én, este Urbán folytonosan szidta feleségét, hogy vele nem gondol, s örökké csak a mások kedvét keresi. A felesége égre-földre esküdözött, hogy az ő becsülete szenytelen, amit a háztulajdonosnő is igyekezett Urbán József előtt bizonyitani. A perpatvarnak látszólagosan békesség lett a vége. Férj, feleség és két kis leánygyermekük lefeküdtek. Éjféltájban a háztulajdonosnő arra ébredt fel, hogy Urbánné fojtott hangon nyöszörög. A férje fojtogatta, de a figyelmeztetésre ismét békét hagyott neki, kiment a szobából sőt az ajtót is nyitva hagyta. Nagysokára bejött s lefeküdt. Másnap reggel, mikor már a háznál mindenki talpon volt, Urbán ujra szidni kezdte a feleségét, aki letérdepelve könyörgött előtte, hogy ne higyjen a rágalmaknak. Mig az asszony igy rimánkodott, nagy-hirtelen felpattant a ládáról, s honnan-honnan nem, fejszét ragadt kezébe... Két kis leánygyermekük sikoltva rohant az udvarra s kétségbeesetten kiáltozott segitségért. Mire a szobába rohantunk a felesége már vérben feküdt, feje betörve, a jobb karján tátongó mély seb, — Úrbán pedig önmagának a nyakát nyiszálta egy görbe késsel. A háztulajdonosnő megragadta Urbán karját, s iparkodott a kést kicsavarni kezéből s csak akkor futott el a szörnyetegtől, mikor a kést ellene irányozta. A kés életlen volt s nem ejtett rögtön halálos sebet az öngyilkoson, miért is ez a nyakon vágott lyukba még beledugta a két ujját, ugy mélyitette, repesztette a nyilást, mig végre lerogyott. Ekkor (reggeli 6 óra) már sokan voltak ott, de csak asszonyok, kik látva a véres jelenetet mind elfutottak. A hatóság részéről elsőnek érkezett a főbiró, a helyet rögtön őrizet alá vétette s orvos után küldött, ki hamarosan meg is jelent, a sebeket bekötözte, de délután 2 órára mindakét szerencsétlen kimult. Másnap d. u. felbontották a nő hulláját s nagy részvéttel temették el. A két kis árvát özv. *Mudrány* Jánosné, a fenkölt szelleméről és nemes szivéről ösmert urnő, vette magához s fel is fogja őket neveltetni. E jó tett önmagának legszebb dicsérete.

(**Szőlők pusztulása**) O.-Liszkáról irják, hogy a szőlőket ez idén oly nagy mennyiségben özönlötte el a filokszera, hogy ott többé már alig ha fognak szüretelni. (Bizony a legszomorubb valóság képét mutatják az ujhelyi hegyek is. Elszorul az ember szive, ha látja, hogy a szőlőhegyek kilenctized része tönkre ment. Azt a gyönyörü zöld bársonyszőnyeget, mely ilyenkor a *Boglyoska*, a *Kopaszka*, a *Magashegy* keleti lejtőitől mosolygott felénk, rozsdaszinüvé tette a *Hegyalja* sirásója, a filokszera. Csak imitt-amott fedez még föl a vizsga szem egy-egy csipetnyi zöldet az óriás-szőnyegen, mely halotti szemfedőként borul nektárt adó hegyeinkre. Garmadába rakott karók, felboglyázott szőlőtőkék, mint a kétségbeesés felkiáltó jelei, meredeznek égfelé. És a szőlősgazdák tehetetlenül, tanácstalanul állanak. Fájdalom! »Nincs menekvés, semmi mentség«, még csak vigasztalás sincs! Szerk.)

(**Juniális.**) Szécs Keresztúrról irják, hogy az ottani r. k. és gk. tanitók közösen juniálist rendeztek, melyen a vidéki intelligencia is szép számban vett részt, elösmeréseül annak, hogy a derék tanitók az iskolás gyermekeket hazafias szellemben nevelik. A juniális alkalmával is csak úgy harsogott az erdő nemzeties szellemű, vidám dalaiktól. Nagyon emelte a hangulatot *Dörner* Károly n.-azari r. k. öspörös-plébános, ki a juniálist személyes megjelenésével szintén megtisztelte.

(**Falusi tűzoltóság.**) *N.-Azar* és *Sz.-Keresztúr* községekben önk. tűzoltóság van készülőben. Az alakuló gyűlést ma tartják.

(**Áttértek.**) Radból irják, hogy ottan folyó hó 7-én *Sándor* Lajos, szabályozási szakaszmérnök, neje és gyermekük a mózes vallásról a református hitvallásra tértek át. A keresztelést *Komjáthy* Gábor szentesi ev. ref. pap gyönyörü alkalmi beszéd mondásával végezte.

(**Hivatlan vendégek.**) A *Kassai Szemle* irja: A kassa-oderbergi vasuton nap-nap mellett érkezik a reggeli vonattal egy-egy szállitmány kivándorló zsidó Oroszországból. Utána jártam, irja a tudósító, hogy illetékes helyen megtudjam hány érkezett egy-egy vonattal. Forrásom, mely megbizható, azt mondja, hogy naponta 40—60 ily kivándorló érkezik. Meg kell emlitenem azt a nevezetes körülményt is, hogy a kivándorlókat a központi izraelita-iroda által megbizott ügynökök fogadják, feltünés elkerülése végett más és más állomáson. Ezek az ügynökök utasitásokkal látják el őket, kijelölik nekik azokat a helyeket, a hová menniök kell, s a hol foglalkozásukra és egyéb dolgaikra

---

szél . . .« Amott pedig nyugaton a hullámzó hegyek hátán a távolban előtünnek *Regécz* vár romjai, roncsolt hajója a századok viharának! Falai között elt az a nagy asszony, ki nemzetünknek *Rákóczi*-t szülte. És elmélkedünk azon, hogy miként lehetett mindez. És a fájó emlékezetre édesen megnyugtató balzsamot hint a tudat, hogy az a nagy vitézség és az a sok szenvedés nem vesztek kárba. Élünk, törekszünk, haladunk tovább. A munkás nemzeté a jövő. És a század vége egy nagy boldog korszak kezdete. A multak emléke lelkesit, a jövőbe vetett hit erőt ád, az erő pedig az akarat dajkája. »Excelsior!«

Rudabányácska.

Hol vagy zempléni magyarositó egyesület?

Hagyjunk békét Csebinyének, ráér »Dombos Oláh Sátorrá« elkeresztelődni száz év mulva is; hanem hogy ebből a kis faluból kigyurjuk a tótot magyarrá, annak itt a tizenkettedik órája. Mert ha *Ujhely* tövében sem tudjuk elérni azt, hogy a gyermekek magyarul megtanuljanak, akkor hiú erőlködés és mosolyra ingerlő sviháksag a krajnyai faluknak szittya-nevet kölcsönözni. Pedig R.-Bányácska ős lakóit sem nem *Szvatopluk*, sem nem *Koriatovich* Tódor telepitette a magas hegy tövébe. Pár századdal ezelőtt még édes magyar nyelvünkön dícsérték itt az Istent*) most pedig még az idősebb emberek csak tudnak annyit, amennyit magyarul, de a gyermekek már semmit. Itt baj van! Értsenek és tegyenek róla, akiknek tenni kötelességük. Ha egy derék pap rovid pár évtized alatt magyarrá tudta tenni *Rakamaz*-t, itt se lesz ördögség visszamagyarositani eltótosodott véreinket. Az indolencia bűn!

Torzsás!

*) Lásd Fejes: „A s.-a.-ujhelyi egyház története« cimü művét.

Ki az, aki e nevet nem ösmeri? Egy emberöltő nyári mulatságainak vidám színhelye. Azok a suttogó lombok a *Mányi* hegedüjének édes dallamát zizegik felénk. Minden bokor, minden árnyas fa egy-egy kedvesemlékü epizódra emlékeztet sokunkat. Mikor még legény-emberek voltunk! Mikor az ozsonnát rejtegető öblös kosár bőségszarujából előkerült az a sok mindenféle jó, rántott csibe, habos kávé, hideg sült, sütemény, vén borok. Átkozott filoxera! A leveles szin herbatészagu füledt levegőjében, aztán járta a tánc sötét éjszakáig.

A *Torzsás*-ra vezető kacskaringós utat a honvédek elokkupálták céllövőnek. Okos dolog volt, hanem a cserébe adott útban nincs köszönet, s azon a kőpor-töltésen avval a meggyőződéssel léptetünk végig, hogy jó lesz mindenkinek baleset ellen biztosittatnia magát, aki itt kocsikázni elég vakmerő leend, meg hogy derék honvédeinkbe bizunk, mint jó katonákba, hanem utat márcsak csináltassunk magunk, ha — járni akarunk rajta.

Pótra!

Hát olyan van-é, aki e nevet nem ösmeri? Egy szalmafedelü csárda, de amelyikben még műbort soha nem mértek. Tipikus a hely, tipikus a zsidója, tipikusok a vendégei. Mennyi vidámság, mennyi szellem, mennyi élc hangzott el ez egyszerü falak között!

Itthon vagyunk!

Tizenkét kilométernyi séta után édes a pihenés, izletes a reggeli, vidám a kedély, jól esik a munka.

Kis leányom bölcsőjéből felém nyujtja kövér kacsóit s mikor hozzáhajlok: a bajuszomba ragad.

X. Y.

nézve a további utasitásokat kapják meg. — Figyelmeztetjük a községek fejeit, hogy csupa szem és fül legyenek s ezeknek a hivatlan vendégeknek ajtó mögött mutassanak helyet!

(A Barátszeren) egy ház szabadkézből eladó. Tulajdonosa Deák-utca 803. sz. a. lakik.

Egyesületi és társas élet.

Az idegen hangzású

zempléni község-nevek átmagyarositása.

XXIII.

Bihary Emil javaslata szerint revizió alá került:

1. a szinnai járásban:	49	község-név
2. a homonnai »	74	» »
3. a sztropkai »	65	» »
1—3		188 közs.-név.

Az én véleményem szerint magyarositandó lenne:

1. a szinnai járásban:	43	
2. a homonnai »	54	
3. a sztropkai »	56	
1—3	153	» »
Tehát változatlanul maradna:	35	» »

Dókus Gyula javaslata szerint revizió alá került:

1. az ujhelyi járásban:	3	község-név
2. a gálszécsi »	9	» »
3. a n.-mihályi »	7	» »
4. a varannai »	22	» »
1—4		41 község-név.

Előadott véleményem szerint magyarositandó lenne:

1. az ujhelyi járásban:	2
2. a gálszécsi »	6
3. a n.-mihályi »	5
4. a varannai »	17
1—4	30
Tehát változatlanul maradna:	11 közs. név,

vagyis a javaslatok készitői magyarositandónak találtak összesen 229 község-nevet. Én ezt a számot, minthogy az előterjesztett község-nevek közül 46-ot maradhatósan magyarnak, vagy legalább magyaros formájunak találtam, leszállitandónak vélném 183-ra. E szám (183) természetesen még nem a végleges szám. Több, mint valószinü, hogy az a bibliai alkudozás, mely Sodoma és Gomora sorsa fölött az Úr és Ábrahám között keletkezett, ismétlődik itt is és egyben-másban még módositólag hat a terv és kiviteli müvelet kalkulusaira. Egyet azonban egész bizonyosra veszek; azt t. i. hogy mint Ábrahám megnyugodott az úr elhatározásában: az aggodalmasok ebben a kérdésben is megfogják érteni és követni fogják a nemzeti géniusz intelmét, — sziveikben.

Ugy legyen!

A szerencsi, tokaji és bodrogközi járás területén *Dókus* Gyula nem talált idegenszerü község nevet. Ugy tetszik nekem is, hogy a szerencsiben nincsen. Ott van ugyan *Monok*; de ha ezt a község-nevet figyelmesebben szemlélem, a régi magyar nyelv *Monnó* (= mi ketten) szavát vélem, hogy él a *Monok* névben, mintha azt jelentené' hogy nem *egy*, de *két* ember pártól (monnók) vette volna eredetét.[1])

Vagy ott van *Megyasszó*. A kik a fülükkel nyelvészkednek, azt mondják azért hivják igy, mert ott *megy a szó*; másik, hogy: *meggy-aszó*. Pedig igazabb lehet az a föltevés, hogy eredetileg *Medveszó* lehetett a neve, amit a város cimerrajza (medve, szájában trombitával) is bizonyit.

A tokaji járásból csak *Szegi-Long* község neve kinálkozik tollhegyre. Ebben a *Long* alapszó bizonyosan latin idioma, azért én *Sz.-Hosszufalu* névvel kinálnám meg.

A bodrogközi járás területén csak két község-név szúr szemet: *Rad* és *K.-Dobra*. Az elsőről a *Bevezetés*-ben már elmondottam, amit tudtam (l. 11. lapon.) *K.-Dobra* tótos hangzásával ma már nem illik oda a tösgyökeres magyarság közé. Vesse el nevének második szótagját és névhasolatosság formájában változzék át *K.-Dob*-ra! Példáját kövesse a varannai járás területén fekvő *N.-Dobra*. Legyen *N.-Dob*!

Vannak a község-nevek között olyanok is, melyek az eredeti és jellemzetes magyar szóalakból kicsavarodtak. Ilyen pl. *Nézpest*. Régi irásokban, adománylevelekben szereplő neve: *Mészpest*. *Nézpest* formájában értelmetlen, *Mészpest* alakban egészen magyaros és világosan érthető, azt jelenti, hogy első lakói mészégetésssel foglalkoztak s maga a község eredetileg mészégető hely volt.[2])

Ugyanilyen szempontból s a ránk maradt régi határjáró oklevelek alapján bővebb vizsgálatot kivánna még *Imreg* (régen: Imbreg), *Lasztomér* (r. Lesztemér), *Laborcz* (r. Labarcz), *Tárkány* (r. Tharkan), *Izbugya* (r. Zbuda), *Jeszenő* (r. Besenew = Besenyő), *Izsép* (r. Iséb), *Kladzán* (r. Klachan, melyet vagy Klacsány-, vagy Klaczány-nak mondottak) *Köröm* (r. Kerem), *Olasz-Liszka* (r. Olaszi-Liszka), *Miglécz* (r. Miglesz és Meglesz), *Bári* (Barri), *Nátafalva* (r. Náthafalva), *Repejő* (r. Repejő) stb.[3]) *Karád* (r. Konrád.[4])

Nem volna-e okos dolog egyet-kettőt a község-nevek közül a régi formába visszahelyezni?

Hanem mindezek és hasonló feladatok megoldandó kérdésekül maradhatnak még egy távolabbi jövendő számára, amikor hazafias munkánkban segitségünkre jön majd a hazai szaktudományosság is; amikor talán a *Magyar történelmi Társulat* és a *Magyar földrajzi Társaság* sem hagyják magára tanácstalanul a magyar társadalmat ebben az ő nagy munkájában: az uj Magyarország kiépitésében.

Nem ringatjuk magunkat abban a hiú ábrándban, hogy az általunk javaslatba hozott új község-nevek mintaszerüek. *Inkább csak a minták számát akarták szaporitani*, hogy minden érdekelt község könnyebben választhasson izlésének megfelelőbb új nevet. Vagy ha éppen tetszik maradjon a réginél. *Széchenyi* István gróf *Ofen-Pest* számára a *Bájkert* — *Üdvlak* — *Delivár* — *Hunvár* — neveket ajánlotta[5]) s mindezek mellőzésével mégis *Budapest* lett a neve, — örök időkre. Lett az ország fővárosa, a nemzet büszkesége, egyesitvén eszmei tartalmában mindazt, mit a »legnagyobb magyar« álmodott jövőjéről: a bájt, az üdvöt, a deliséget, a nemzeti nagyságot! — Nem a név, de a lélek teszi az embert; nem a neve de a lakosság érzülete a községet. Ez az *igaz* a dologban. Ha az ember még a nevét is hozzá igazitja lelkületéhez, a lakosság a község-nevet érzületéhez: ez már a *szép* a dologban, a *hazafias* a cselekedetben.

Szép és hazafias dolgot művel minden község, amely Magyarországon idegenes nevét magyarrá cseréli; mert *ezáltal a nemzeti érzület egységét emeli, a közös erkölcsi kapcsok erejét fokozza.*

Megtörténhetett talán, hogy egy-egy községnévnek ősrégi magyar eredetét észre nem véve, a régi formában ma már a jelentőséget meg nem értve, az ősrégi név helyébe újat proponáltunk; meglehet, hogy a dologgal ugy jártunk, mint az együgyü arab a drága gyöngy-szemekkel, — ellökte a dőre, mert rizsnek nézve nem tudta puhára főzni. De majd nyomon követ bennünket a dologhoz értő, s tudós kézzel jóváteszi azt, a mit mi kontár-módon elrontottunk.

És most átnyujtom a müvecskét vármegyém lelkes közönségének, tisztelettel, hódolattal.

Járuljon kiki tehetségéhez mérten, többel-kevesebbel, ha csak egy homok-szemmel is, a tervezett épülethez. Homok szemekből áll a piramis, magánosok lelkesedése szüli a közlelkesedést, egyesült erő előtt nincs lehetetlenség!

A magyar államesztmének eddig 63 vára volt.

Legyen az országnak erős vára ezután minden egyes község!

Az is lesz, ha testben-lélekben magyar lesz.

Vörösmarty szavaival végzem:

„A verseny nyilt — a nemzet él
Ha egy jobb tagja sem henyél!“

A vármegyei gazdasági egyesület választmánya e hó 8 án S.-A.-Ujhelyben, a vármegyeház nagytermében, ülést tartott, melynek legfőbb tárgya az elnökválasztó közgyűlés határidejének megállapitása volt. Az elnökválasztó közgyűlést *Nagy-Mihályba f. évi szept. hó 7-ére* tűzték. Ugyanott egyidejüleg dijjazással egybekötött lókiállitást is fognak rendezni. A választmány külömben *Sztáray* Antal grófot, mint az alapitók egyikét s legidősebb körelnököt jelölte ki az elnökségre s azt is elhatározták, hogy e kijelölést a választmány küldöttségileg fogja *Sztáray* Antal gróffal tudatni.*) Végül *Péchy* Ádám inditványára *Vicsmándy* Ödön h. elnöknek, az egyesület érdekében 18 éven át tanusitott buzgó tevékenységért bizalmat szavazott.

[1]) A szóhagyomány *Monok* nevét az Árpád vezérrel rokon *Manak* családtól származtatja, akinek *két* fia volt, az egyik *Inek*, kinek nevét Tállya szomszédságában még ma is őrzi az *Inkvár* nevü hegy. Tehát a szóhagyomány és a nyelvészet nem jönnek ellenmondásba.

[2]) *Pest* régi magyarnyelven azt jelentette, hogy *kemence*. *Pest* a székelyeknél = boglyás kemence; *pestalja* = tüzelő hely. Pest is eredetileg a Duna jobb partján épült s a németek Pest (kemence) nevét *Ofen*-ra forditották. V. ö. *Hunfalvy* id. m. 337. 434. és 444. lapjaival.

[3]) A n.-mihályi és sztárai Gróf *Sztáray* család oklevéltára II. kötet. — *Buttler* grófi család oklevéltárához készült *Index* — kéziratban.

[4]) *Pár* Antal tárcacikke a Budapesti Hirlap-ban.

[5]) L. *Budapesti Hirlap* 1891. jun. 2-iki 150. számát.

*) Nagymihályi tudósitónk szerint *Sztáray* Antal gróf »arra a kérdésre, hogy hajlandó lenne elvállalni az elnökséget, eddigelé nem válaszolt« — más tekintetben pedig mindenünnen érkeznek a jelentések, hogy a gazdasági egyesület tagjai az *Andrássy* Sándor gf. elnök jelöltsége mellett sorakoznak. *Andrássy* Géza gf. kijelentette, hogy a számára rezervált elnökségre nem reflektál. *Szerk.*

TANÜGY.

Iskolai évet záró vizsgálatok.

A paulai sz. Vinczéről nevezett szatmári irgalmas nővérek vezetése alatt álló s.-a.-ujhelyi *Carolineum* nőnevelő- és tanintézetben az 1890/91. tanévben a nyilvános záróvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni:

A.) Az óvó-intézetben junius 20. délelőtt 9 órakor. —

B.) A népiskolában az I. osztályban junius 22-én; a II. és III. osztályban junius 23-án; a IV. V. és VI. osztályban junius 24-én. —

C.) Az externátban: az I., II. és III. osztályban junius 25-én; a IV. és az I. felsőbb leányosztályban junius 26-án; a II., III. és IV. felsőbb leányosztályban junius 27. — A vizsgálatok mindig reggel 8 órakor veszik kezdetüket. —

Az ünnepies *Te Deum* junius 28-án reggel 8 órakor fog megtartatni; a zenevizsgálat pedig ugyanaznap délután 4 órakor.

E vizsgálatokra a t. szülőket, gyámokat és iskolabarátokat tisztelettel meghivja:

Az intézet elöljárósága.

Évzáró vizsgálat sorozata a sárospataki állami tanitóképzőintézetben, az 1890/91. iskolai évben. *Junius 15-én* (hétfőn) d. e. Hit- és erkölcstan I—IV. osztály; délután a IV. osztály gyakorlati tanitása. Házi ipar I—IV. osztály. — *Junius 16-án* (kedden) d. e. Neveléstudomány I—IV. osztály; d. u. III. osztály gyakorlati tanitás. Rajz, szép irás I—V. osztály. — *Junius 17-én* (szerdán) d. e. Magyar nyelv I—IV. osztály; d. u. Német nyelv I—IV. osztály. Szőlészet IV. osztály. — *Jun. 18-án* (csütörtökön) d. e. Történelem III—IV. osztály. Földrajz I—II. osztály; d. u. Zene, ének I—IV. osztály. — *Junius 19 én* (pénteken) d. e. Szám- és mértan I—IV. osztály. Testgyakorlat I—IV. osztály. — *Junius 20-án* (szombaton) d. e. A gyakorló iskola vizsgálata; d. u. az érdemjegyek meállapitása. Évzáró. — *Junius 22-én* (hétfőn) d. e. Irásbeli képesitő vizsgálat. — *Junius 23-án* (kedden) d. e. Hittan képesitő; d. u. Vizsgálat a gyakorlati tanitásból. — *Junius 24-én* és következő napjain: szóbeli képesitő vizsgálat. — Ezen vizsgálatokra a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghivja; Sárospatak, 1891 junius 1. *Az igazgatóság.*

HIVATALOS RÉSZ.

2102 91. ki. sz. *Varannói járás főszolgabirájától.*

Pályázati hirdetmény.

A halálozás folytán üresedésben lévő varannócsemernyei körjegyzői állásra, melyhez V. Csemernye székhelylyel: Köporuba, Szacsúr, Dávidvágás, Bánszka, Juszkó-Volya és Vehécz községek tartoznak és amely állomásnak javadalmazását 877 frt rendes fizetés, továbbá lakbér, előfogati, kézbesitési és irodai átalány képezi, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennélfogva mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. tc. 6. §-ának rendelkezéséhez képest, szabályszerüen felszerelendő és 50 kros bélyeggel ellátott pályázati kérvényeiket alólirott főszolgabiróhoz folyó 1891. évi julius hó 1-ének déli 12 órájáig annál bizonyosabban benyujtani el ne mulaszszák, mivel a később érkezendő pályazati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás megejtésének határidejéül *1891. évi julius hó 2-ának délelőtti 10 órája* Varannó Csemernye község házához tüzetik ki.

Varannón, 1891. évi június hó 1-én.

Füzesséry György, főszolgabiró.

8176. 8355 sz. *Zemplén-vármege alispánjától.*

10 főszolgabirónak.

Köröztetés végett tudatom, hogy f. évi ápril hó 26-án a leleszi prépostság gulyájából egy 8 éves, fehérszőrü, bal farán bélyeggel, bal pofáján 3 számmal bélyegzett tehén elveszett.

Közhirrététel végett tudatom, hogy Lelesz-Polyán községében ápril hó 27-én egy 1 éves szürke szinü üsző borju, nyakán kötél darabbal. bitanságban találtatott s mind ez ideig gondozásban tartatik.

S.-a.-Ujhely, 1891. május 21.

Matolai Etele, alispán.

Zemplén vármegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben, 1891 május 25 és 26 án tartott közgyüléséből.

146/7768. sz Olvastatott a nmságu m. kir. kereskedelemügyi ministériumnak 24263/I. sz. a. kelt rendelete, mellyel a homonnai, koskóci és kelcsei vámos-hidakon engedélyezett vámszedési jogoknak további 5 évre való engedélyezése tárgyában az 1890. évi I t.-c. 78 §-a alapján kiállitott engedély okiratot tudomásul és további megfelelő eljárás végett megküldi.

A ministeri intézvény másolata az alispánnak, főpénztárnoknak, főszámvevőnek, kir. állami épitészeti hivatalnak, homonnai és sztropkai főszolgabiráknak kiadatni, s az engedély okirattal együtt a »Zemplén« hivatalos közlönyben közzététetni határoztatott. Kmfent.

Jegyzette: *Pintér István*, t. b. aljegyző.

Kiadta: *Horváth József*, tb. főjegyző.

Másolat.

Kereskedelemügyi m. kir. minister. 24263/I. szám Zemplén-vármegye közönségének. A vármegye alispánjának f. évi ápril 10-én 520—515. szám a. kelt felterjesztésére vonatkozólag engedélyezett vámszedési jogoknak további 5 évre való engedélyezése tárgyában az 1890. évi I. t.-c. 87. §-a alapján kiállitott engedély okiratot tudomásul és további megfelelő eljárás végett megküldöm és utasitom, hogy azt az 1890. évi I. t.-c. 86. §-a értelmében a törvényhatóság területén a legtágasabb módon hirdesse ki. Megjegyzem, hogy az engedély okirat közhirrétételét az állam hivatalos lapjában elrendeltem. A felterjesztés csatolmányait oly megjegyzéssel küldöm vissza, hogy a vázlatrajzokból két-két példányt hivatalos használatra visszatartottam. Budapesten 1891. évi április 28. Baross s. k.

24,263. sz. 91. *Kereskedelemügyi m. kir. minister.*

Engedély-okirat.

A közutak és vámokról szóló 1890, évi I. t.-c. 81. és 86. §§-ai alapján kiállitott ezen engedély okirat szerint Zemplén-vármegye közönségének részére a homonna-szina-oroszruszkai törvényhatósági közut 1.0200—1.0847 kilometere közt levő homonnai Laborcz hidra, — továbbá a nagymihály-homonna-mezőlaborci törvényhatósági közut 40.485—40.533 kilométere közt lévő koskóczi Laborcz-hidra, valamint a gerenda-sztropkói törvényhatósági közut 150.679—150.740 kilometere közt lévő kelcsei Ondava-hidra vonatkozólag a vámszedési jogot engedélyezem és azt valamint annak gyakorolhatását a következő feltételekhez kötöm.

I.

Feljogositom Zemplén-vármegye közönségét arra, hogy az 1890. évi I. t.-c. 93. § a értelmében 1891. évi január hó 1-ső napjától egész 1895. évi december hó 31-ke napjáig bezárólag, vagyis öt évi időtartam alatt a fent körülirt és a mellékelt vázlatrajzokon kitüntetett hidakon vámszedési jogot gyakorolhasson s ott következő vámdijakat szedhezzen:

1) Minden jármübe fogott marha után $3^1/_2$ krt.

2) Minden terhelt vagy szabadon hajtott nehéz marha után 2 krt.

3) Minden könnyü kis marha után 1 krt.

II.

Engedélyesnek a vámszedési jog gyakorolhatásával járó felelősségét, kötelességeit és feladatát a következőkben határozom meg:

1) Az engedélyes az 1890. évi I. t.-c.-ben foglalt határozatok szerint és büntetések terhe alatt senkitől és semmi oly dologért, a kire és a melyre a vámdijak fentebbi jegyzékében fizetési kötelezettséget nem állapitottam meg, ugy szintén azoktól sem, a kik az alábbi pont szerint vámmentesek, sem pénzt, sem pénzértéket nem követelhet és nem fogadhat el.

2) Az 1890. évi I. t. c. értelmében köteles az engedélyes a vámtárgyakat állandóan jó karban tartani, szüksége etén ujból felépiteni, ellenkező esetben ellene az idézett törvény határozatai fognak alkalmaztatni.

Minthogy a vámszedést a közforgalom érdekéből engedélyezem, feladatává teszem az engedélyesnek, hogy a vámtárgyak fentartása által ezt az érdeket szolgálja.

4) A befolyó vámjövedelem másra mint a vámtárgyak fenntartására és helyreállitására vagy esetleges ujból való felépitésének költségeire nem forditható.

A vámbevételekről és kiadásokról vezetett zárszámadások minden év végén törvényszerü tárgyalás végett a törvényhatósági közgyülésnek bemutatandók valamint a törvényhatósági, utépitési és utfentartási zárszámadásokkal együtt hozzám felterjesztendők lesznek.

III.

Az engedélyezett vámtárgyakra nézve a vámmentességet az 1890. évi I. t.-c. 99. §-a alapján következőleg állapitom meg:

A vámdijjak fizetése alól mentesek:

1) a kir. uralkodóház minden tagja és udvartartásaiknak állatai.

2) a kir. udvarhoz, annak közvetlen kiséretéhez és az udvarhoz tartozó fogatok, állatok.

3) az idegen hatalmasságok követei, képviselőinek fogatjai és állatjai.

4) a fegyveres erőhöz tartozó, vagy annak szolgálatában álló egyének állatai, nem különben mindazon fogatok (ideértve a kirendelt községi előfogatokat is) és állatok, melyek a fegyveres erő szükségleteinek szállitására használtatnak. Ha az egyének vagy szállitási eszközök katonai minősége külsőleg felismerhető nem lenne, megfelelő hatósági bizonyitványnyal kell birniok.

5) Az állami és törvényhatósági tisztviselők továbbá a közbiztonság fenntartásával megbizott hivatalos közegek a pénzügyőröko, a fegyenceket, foglyokat, toloncokat és az azokat kisérő személyzetet szállitó fogatok és állatok.

6) az állami javak általában és az azokat szállitó fuvarok;

7) a m. kir. postát szállitó fogatok, lovak;

8) mindazoknak fogatai, állatai, kik állami, törvényhatósági községi közlekedési és községi utak épitésével és jókarban tartásával vagy ezen teendők ellenőrzésével vannak megbizva.

9) mindazon fogatok, melyek az állami vasutak, állami, törvényhatósági, községi közlekedési vagy községi utak épitésére és fentartására, továbbá az árvédelem biztositására szükséges anyagot szállitanak.

10) a 4, 5, 6, 8 és 9. pontokban emlitett vámmentes magán-fuvarok, mentességüket üresen visszatértükben is élvezik;

11) az országos vagy községi közmunkát teljesitő egyének fogatai, állatai.

12) a hivatalos müködésben eljáró s egyházi jelvénynyel ellátott lelkészek fogatai, állatai;

13) temetkezési menetek és bucsujáratoknál használt fogatok, állatok, ha a menetek csoportosan és egyházi jelvénynyel vonulnak.

14) a templom, iskola és paplak épitésére ingyen kiszolgáltatandó fuvarok.

15) közveszély (hófuvás, árviz, tüz stb) eseteiben az elöljáróság által az 1886. évi XXII. t.-c. 136. §-a alapján kirendelt közerő, tüzvész, árviz vagy háboru idején a mentők, menekülők fogatai állatai,

16) a tüzoltók, mentők fogatai; midőn vész, illetve szerencsétlenség helyére sietnek, vagy onnan visszatérnek;

17) minden mezőgazdasági célból közlekedő fogatok, vagy hajtott állatok, azon határon belül, melyhez tartoznak;

18) azon lovak és hordállatok, melyek katonai szolgálatra való besorozás vagy az 1873. évi XX. t. c. értelmében osztályozás végett az állitási helyre és onnan vissza szállitatnak; továbbá a fegyveres erő élelmerése céljából beszerzett marhák, melyekre nézve, a hajtóknak katonai hatóság által kiállitott igazolványt kell felmutatniok;

19) A vámtulajdonos által önként vámmenteseknek elfogadott személyek, állatok és fuvarok, ide értve mindazon vámmentességeket is, melyek magánjogi szerződéseken, vagy egyezségeken alapulnak.

Mindazon fogatok és állatokra nézve, melyek a fentebbi 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15 és 19-ik pont alattiak szerint vámmentesek, megfelelő hivatalos igazolványnyal kell birni.

IV.

A vámdijtételek minden kártérités nélkül leszállithatók, ha a jövedelem az 1890. évi I. t.-c. 85. § a értelmében több, mint a mennyi szükséges.

V.

Közérdekből, különösen hadászati szempontokból szükséges hasonló létesitmények államköltségen való megépitését és forgalomba helyezését engedélyes kártéritési igény nélkül türni tartozik.

VI.

Az engedélyes mindazt, amit az 1890. évi I. t.-c. és annak alapján a kereskedelemügyi minister rendel, esetleg a mennyiben az idézett törvény más büntetést nem határozna, rendbüntetésnek (mely azonban esetenként 100 ftnál nagyobb nem lehet) terhe alatt foganatositani tartozik.

VII.

Az 1890. évi I. t.-c. a vámokra vonatkozó minden egyébb határozata a jelen vámokra is kiterjed.

Budapesten, 1891. április hó 28-án.

Baross.

Nyilt-tér*)

Szolyva

Legerősebb natrontartalmú savanyúvíz. (84 r. ketted szénsavas natron 10,000 r. vízben), **túlságos gyomorsavképződés, gyomorégés és a gyomor számos egyéb bajai ellen.**

Kizárólagos szállitók

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

A szerkesztő póstája.

S. L. urnak — *Budapest*, W. Zs. dr. urnak — *N.-Mihály*, B. E. urnak — *O. Liszka*, F. Gy. urnak — *Eger*, T. S. urnak — *Vácz*, H. M. urnak — *Homonna*, Sz. P. urnak — *B.-Végardó*, K. P. urnak — *B.-Zsadány*, Sz. K. urnak — *Budapest*, K. M. urnak — *Agárd*, — B. E. urnak — *N.-Polena*, — levélben hozzám érkezett szives üdvözletükért fogadják köszönetemet!

Töprengés — meg fog jelenni.

W. J. urnak — *Bély*, I. E. urnak — *Mád*, Sz. I. urnak — *Butka*, A. J. urnak — *H.-Németi*, Gy. J. urnak — *Tállya*, D. E. urnak — *Szinna*, D. I. urnak — *Málcza*, M. G. urnak — *Kesznyéten*, Gy. B. urnak — *Szécs-Keresztur*, K. Zs. urnak *B.-Keresztur*, V. J. urnak — *Ladmacz*, D. Gy. urnak — *Tavarna*, B. J. urnak — *Monok* — felajánlott munkásságukért előre is köszönet. Becses igéretükre számot tartok. Üdvözlöm mindnyájukat!

N. B. A *cimer* nem tősgyökeres magyar szó; legalább a tudósok ugy mondják, hogy a francia *cimier*-böl formáltuk magunknak.

Felelős szerkesztő

DONGÓ GY. GÉZA.

Főmunkatárs: KAPAS AURÉL.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.

Hirdetések.

22., 20. 74/1891. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gálszécsi kir. járásbiróságnak 162/91. sz. kiküldő végzése által a tolcsvai takarékpénztár foglaltató javára 118 frt 70 kr. tőke, ennek 1890. évi november hó 26-tól járó 6% kamata váltóóvási 4 ft 25 kr, 1/3% váltódij, megitélt perköltség 11 ft 82 kr, 22 frt 76 kr. végrehajtás kérési és foganatositási költségek erejéig a kielég. végrehajtás alkalmával biróilag le- és felülfoglalt 306 frtra becsült házi bútorok és gazdasági felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatni fognak.

Mely árverésnek a helyszinén, vagyis Nagy-Ruszkán Kutka Pál és neje lakásán leendő eszközlésére határidőül 1891. évi junius hó 18-ik napjának d. e. 10 órája határidejéül kitüzettk, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Gálszécsen, 1891. évi május hó 18. napján.

Kovalszky Gyula,
bir. kiküldött.

BIKSZÁDI

égvényes konyhasós savanyuviz.

Kitünő hatásu gyomor-, bél- és egyéb hurutoknál.

Borral vegyitve kellemes üditő ital.

4—10

Főraktár:

Glósz Béla borkereskedőnél, Budapest, V., mérleg-utcza 5. sz.

Raktár S.-a.-Ujhelyen: **Szentgyörgyi Vilmos** urnál.

Ajánlkozás.

A jegyzői téren egy évi gyakorlattal biró keresztény segéd jegyző, ki a hivatalos magyar nyelven kivül a német és tót nyelvben is jártas s jó bizonyitványokkal rendelkezik, **julius 1-ére** hason minőségben alkalmazást keres.

Szives megkeresések, a feltételek közlése mellett, »Tavarna« posterestante kéretnek **»Intelligens és szorgalmas«** jegy alatt.

Egy jómódu, férjezett, egészséges 18 éves nő, ki első szülött gyermeke számára, bőséges anyatej feleslеggel bir, előkelő család gyermekét dajkálás végett jutányos dij mellett elfogad.

Értekezhetni: Kossuth-utcza 204. szám.

ÜGYNÖKÖK

törvényileg megengedett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására általunk a

legelőnyösebb feltételek

mellett mindenhol felvétetnek. Fővárosi váltóüzlet társaság **ADLER és Tsa** Budapest, Fürrdő- és Dorottya-utca sarkán.

3—6

Szagtalan és nyomban száradó

Ca 10 □ Mtr. 1 Ko 1 frt 50 kr.

Franz Christoph F. C. Prag-Berlin. Gesetz vom 30. November 1874 Fabrikmarke.

Befed minden előbbi **mázt**

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetövé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt i használtattasanak, mivel a **kellemetlen szag** és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestéknek és az olajtakknak sajátja, **elkerültetik.** Emellett a használata olyan egyszerü, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgygyal feltörülhetö, anélkül hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt,

sárgasbarnát és **mahagonibarnát**, mely akár csak az olaj festék födi be a pallót s egyuttal fényt is ad. **Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy uj pallóra. Teljesen befőd minden foltot, korábbi mázolást** stb; van azután

tiszta fénymás (szinezetlen)

uj pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. **Különösen** parketre s olajfestékkel mar bemázolt egészen uj pallókra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem födi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyszög mtr. (két középnagyságu szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy $9^1/_2$ márka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jől vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 50 éve letező **gyártmányt** sokfelé **utánozzak** és hamisitják, sokkal resszabb, s gyakran a célnak meg nem feletö minöségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. Berlin.

Valódi minőségben csak is **Malártsik György** füszer és vegyeskereskedésében kapható S.-a-Ujhelytt

Május 1-én megnyittatott 1—2

Dresdner A. „EURÓPA“ szállodája Kassán,

Malom-utca, a m. kir. itélő tábla tőszomszédságában.

Az ujkor minden kényelmével és ujitásaival berendezett 40 szoba, gyönyörü kávéház, üveggel fedett étterem (látványosság), sörcsarnok. Saját társaskocsi a vasutnál.

Telefon. A podgyász ingyen szállitása. Mérsékelt árak.

A Tátrafüredi közönség figyelmébe.

Fonciére Pesti Biztositó-Intézet.

Van szerencsénk a t. biztositó közönségnek ezennel tudomására hozni, hogy 1864 óta fennálló **hazai intézetünknek** évek hosszu során at Reichard testvérek cég által képviselt helybeli főügynökséget

Szőllősy Sándor urra

ruháztuk át és kérjük — kivált régi ügyfeleinket — ezentul a biztositásukat illető minden megbizásaikkal uj képviselőnkhöz fordulni.

Kiváló tisztelettel

Fonciére Pesti Biztositó-Intézet.

Hivatkozással a fenti körözvényre, ajánlom magamat a t. biztositó közönségnek minden a tüz-, jég- és élet-biztositási ágakban előfordulható megbizások pontos és jutányos kivitelére.

Kiváló tisztelettel

Szőllősy Sándor.

3—4

---

ad. 737., 738., 739., 740., 741. á számok/1891.

Hirdetmény.

A közúti ker. kir. felügyelő az 1891. évi május hó 14, 19, 21, 22, 24-én kelt 392., 465., 123., 391., 465. számu rendeleteivel a miskolcz-gerendai állami közúton lévő 120, 137; 90 — továbbá a kassa-jabloniczai állami közúton lévő 28. és 29; 10, 11, 12. és 13; és 31. számú összesen 10 db műtárgy a helyreállitását 746 ft 67 kr; 304 ft 04 kr; 654 ft 85 kr; 1573 ft 33 kr; és 498 ft 05 kr; vagyis összesen *3776 ft 92 kr.* összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálatok foganatositásának biztositása czéljából az *1891. év junius hó 22-ik* napjának d. e. 11 órájára a zempénvmegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitüzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Az ajánlatok útvonalanként és útmesterségenként külön is beadhatók.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1891. junius hó 8.

Zemplénvmegye kir. államépitészeti hivatal főnöke:

Hönsch Dezső,
kir. főmérnök.

Kazán és cséplőgép fütésre

ajánlunk legjobb minőségü

akna és darabos szenet

egész kocsirakományokban minden állomásra szállitva.

Rendelések intézendők:

Melczer Géza és társai

czenter-királdi kőszénbányák vállalatához

Budapesten, V. Váci-körut 46. sz.

2—3

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje KASSÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerüen s gondsan gyártott jóhirnevü gépeit a közeledő **nyári idényre**, nevezetesen:

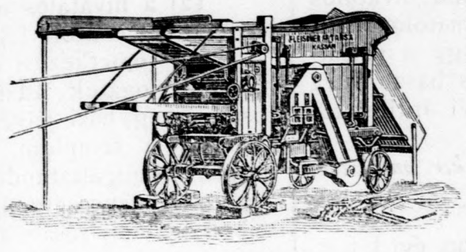

Cséplőkészületeit könnyü járással, járgány vagy gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel, vagy anélkül.

Baker- és **magtár-rostáit**, továbbá mindennemü **szivattyukat**, **gőzgépeket** és **gőzkazánokat**. **Szeszgyár-berendezéseket**, m. p. **Henze-főzők**, **kavaró készülékek**, **maláta** és **burgonya-zúzókat**, **olajsajtókat** és **olajmag-pőrkölőket** stb.

Gépgyárunkban gyártmányainkban **jelentékeny készletét tartjuk állandóan** s bizományi raktárt 3—6

BEHYNA TESTVÉR uraknál S.-a.-Ujhelyben

Gazdasági gépeink képes,- valamint öntődénknek gyártmányai árjegyzékét kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Azemplén-szinnai uradalomban csak keveset használt egy 8 lóerejü **gőzmozgony** olcsó áron eladó.

Tudakozódhatni az ottani uradalmi számtartóságnál. 2—3

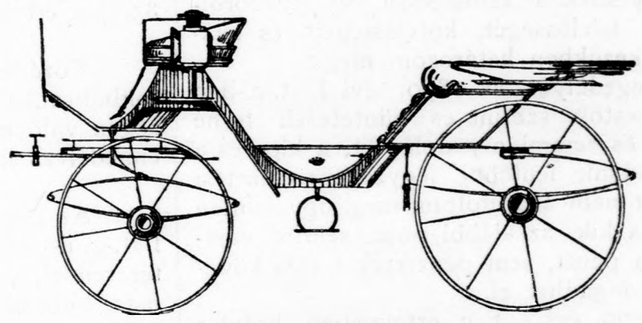

HIRDETMÉNY.

Alulirott van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy S.-a.-Ujhelyben, Kossuth-utcza 188. szám alatt lévő

kocsi gyártó műhelyemben

készletben lévő mindennemü **kocsikat** és a gazdálkodáshoz szükséges könnyü és nehezebb **szekereket**, valamint könnyü magyar és lengyel formáju **homokfutó szekereket** különféle kivitelben és leszállitott áron adok el.

Megrendeléseket és javitásokat a legrövidebb idő alatt pontosan teljesitek és üzletemből kikerült munkákért felelősséget vállalok.

A nagyérdemü közönség becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Kulits János,
kocsi gyártó.

7—

A felséges királyi család kedvencz itala.

Minden kiállitáson a legmagasabb kitüntetés.

KRONDORFI SAVANYUVIZ

a t. közönség figyelmébe ajánltatik mint a létező legkitünőbb savanyuviz.

Kitünő borvíz.

Nagyhatásu gyógyital a légzési, emésztési és vizelő szervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, amelyeknél az orvosi rendelet szerint savanyuviz használandó.

Főraktár S.-a.-Ujhelytt **Grünbaum és Klein** és **Szentgyörgyi Vilmos** uraknál.

Országos főraktár: Budapesten Bauer Lajos és Testvére. V. Arany János utcza 9. sz. 7—7

Elterjedve és kedvelve az egész földgömbön.

Kapható mindenütt.

S.-a-Ujhely, nyomatott a »Zemplén« gyorssajtóján.